

Prof. Dr. Ali Beba

Özyeğin
Üniversitesi
Girişimcilik
Merkezi
Akademik
Direktörü
ali.beba@ozyegin.edu.tr

TV'DE GİRİŞİMCİLİK PROGRAMLARI

Kendi işini kurmayı veya var olan işini büyütmeyi hayal edenler için Bloomberg HT kanalında Eylül ayı içinde 'realite show' formatında yeni bir program başladı.

Türkçe olarak "Ejderha Sahası" anlamına gelen Dragons' Den adlı programın hedefi "fikrim var, finansım yok" diyen girişimcileri seçmek ve bunlara destek olmak.

Dünyada durum

Program 2001 – 2004 yılları arasında Japonya TV tarihinde ilk kez 'iş yatırımları' kavramını işleyen 'Manê no Tora' (Para Kaplanları) adlı programın uzantısı.

Halen 22 ülkede farklı isimlerle ve girişimcilerle yatırımcıları buluşturan benzer programlar var. Örneğin, Amerikan ABC TV'sinde yayınlanan 'Shark Tank (Köpekbalığı Tankı)' adlı program, İngiliz BBC kanalında halen yayınlanan 'Dragons Den' ile benzer formata sahip. Sony patentindeki bu tür programlar değişik ülkelerde, değişik adlarla yayınlıyor. Örneğin, İsrail'de Hakrishim (Köpek Balıkları), Finlandiya'da Leijonan kita (Aslanın Çeneleri), Çek Cumhuriyeti'nde Den D (D-Day), Rusya'da 'Kapital' ve inanılmaz gibi gelebilir ama Afganistan'da yayınlanan 'Fikr wa Talash', (Hayal Et ve Başar) bunlardan bazıları.

Türkiye'deki program

Dragons' Den Türkiye programının jürisinde aileden zengin olmayan, kendi işini kurmuş ve büyütmüş beş Türk 'ejderha' var. Bu jürinin karşısına "fikrim var, finansım yok" diyen girişimciler çıkıyor.

Yani, bir yanda finansal destek vermek ve yeni yatırımlar yaparak zenginliklerini artırmak isteyen yatırımcılar –**ki bunlara 'Ejderha' deniliyor**– diğer yanda da 'iş fikri olup finans arayışı içinde' olan girişimciler.

Girişimciler beş kişiden oluşan 'ejderha saha-

sına' girip, iş fikirlerini hayata geçirmek veya mevcut işlerini büyütmek için belirli oranda iş ortaklığı karşılığı sermaye talebinde bulunuyorlar.

Ejderhalar da kendi bilgi ve deneyimleri ışığında, sunulan iş fikirlerini değerlendiriyorlar. Girişimcilere acımasız sorular soruyor ve yorumlar yaptıktan sonra uygun buldukları "iş fikirleri" için pazarlığa girişiyorlar.

Programa "ejderha sahası", "aslan çenesi", "para kaplanları" ya da "köpekbalığı tankı" gibi isimlerin neden kullanıldığı işte bu aşamada anlaşılıyor. Çünkü "ejderhalar" uygun buldukları iş planlarına katılmaya karar verdiklerinde sadece girişimcilerle değil, kendi aralarında da pazarlıklar yaparak kendileri için en uygun ortamı yaratmaya çalışıyorlar. Bazı durumlarda birden fazla ejderhanın ortak olduğu iş planları işte bu şekilde hayata geçiyor.

Sonuç ve öneri

Bu ve benzeri girişimcilik kavramını işleyen programların genelde iki önemli katkısı oluyor. Birincisi, yenilikçi bazı iş planları bu tür programlar sayesinde hayata geçiyor. Yeni iş sahaları doğuyor ve ekonomik yarar sağlıyor. İkincisi ise ülkemizin çok ihtiyaç duyduğu girişimcilik kavramı toplumun değişik katmanlarına, eğlence- li ve hatta heyecanlı bir format içinde anlatılarak, yerleştirilmiş oluyor.

Türkiye'de de yakın zamanda yayınlanmaya başlayan bu tür programların kalıcı ve sürdürülebilir başarısı için girişimcilerin bu programa katılmadan önce işleri ile ilgili 'iş planı hazırlama ve iş planı sunma tekniği', ejderhaların da 'iş planı değerlendirme' konusunda çok iyi bir eğitim almış olmaları gerekir. Aksi takdirde bu programlar günlük dil içinde geçiştirilen, girişimciliğin bilimselliğinden uzak ve çok az iş fikrinin hayata geçirildiği 'diğer bir reality show' olmaktan öteye gidemeyecek ve beklenen yararları sağlayamayacaktır.